

О. В. Лучинськааспірант кафедри соціальної та гуманітарної політики
Національної академії державного управління
при Президентіві України

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЕРЖАВНО-ГРОМАДСЬКОЇ СПІВПРАЦІ У СФЕРІ ПРОТИДІЇ ПОШИРЕННЮ ВІЛ/СНІДУ В УКРАЇНІ

У статті наведений аналіз чинного національного законодавства за весь період існування епідемії ВІЛ/СНІДУ в Україні. Проаналізовані особливості нормативно-правового забезпечення державно-громадської співпраці в цій сфері та наявні проблеми в законодавстві. Запропоновані шляхи вдосконалення нормативно-правової бази державно-громадської співпраці у сфері протидії поширенню ВІЛ/СНІДУ.

Ключові слова: нормативно-правова база, державно-громадська співпраця, ВІЛ/СНІД.

Постановка проблеми. Проблема протидії поширенню ВІЛ/СНІДУ в Україні давно вийшла за межі медичної галузі та стала об'єктом державно-управлінської практики. У зв'язку з цим розроблена відповідна нормативно-правова база, що регулює питання боротьби з ВІЛ/СНІДом у нашій державі. Щоб зупинити стрімке поширення ВІЛ/СНІДУ, необхідно забезпечити скоординовану національну відповідь на епідемію. Для цього необхідно запроваджувати нові підходи у сфері протидії поширенню ВІЛ/СНІДУ та забезпечити відповідне законодавче регулювання вказаної сфери.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проведений аналіз нормативно-правової бази державно-громадської співпраці у сфері протидії поширенню ВІЛ/СНІДУ в Україні показав, що вона складається з міжнародних ратифікованих Україною та національних нормативно-правових актів, до яких належать закони, постанови і розпорядження Верховної Ради України, укази і розпорядження Президента України, постанови і розпорядження Кабінету Міністрів України, накази, рішення колегій, рекомендації та інструкції Міністерства охорони здоров'я України, інших центральних органів виконавчої влади та інші документи.

Правові аспекти реалізації державної політики в означеній сфері висвітлені у працях таких науковців, як Т. Бордуніс [1], В. Рудий [10], О. Сафін [11], Т. Семигіна [12; 13], І. Сенюта [14], П. Скала [15], О. Тараханіч [16], А. Толопило [17], І. Хожило [18], А. Якобчук [19]. Праці

зазначених та інших науковців створили методологічне підґрунтя для системного розгляду проблеми протидії ВІЛ/СНІДУ.

Основою національної політики боротьби з епідемією ВІЛ/СНІДУ та міжсекторального підходу до вирішення проблем, пов'язаних з її наслідками, є нормативно-правова база у сфері протидії поширенню ВІЛ/СНІДУ в Україні. Втім, нормативно-правовий механізм в цій сфері є недостатньо дослідженими. Цим і обумовлюється актуальність нашого дослідження.

Мета статті. Основною метою дослідження є науково-теоретичне обґрунтування напрямів удосконалення законодавчого забезпечення державно-громадської співпраці у сфері протидії ВІЛ/СНІДУ в Україні. Аналіз нормативно-правової бази в окресленій сфері дає змогу здійснити оцінку того, наскільки сприятливим є політичне середовище у сфері протидії ВІЛ/СНІДУ в Україні, наскільки значна увага приділяється профілактиці ВІЛ/СНІДУ, а також вимірювання прогресу в політичних реформах у сфері протидії ВІЛ/СНІДУ в Україні.

Виклад основного матеріалу. Початком створення нормативно-правової бази у сфері протидії ВІЛ/СНІДУ в нашій державі можна вважати 1987 рік, коли була розпочата офіційна реєстрація випадків ВІЛ-інфекції в Україні. Згодом Кабінетом Міністрів України було прийнято рішення про створення Українського центру профілактики та боротьби зі СНІДом, урядових органів і початкової нормативної бази.

Першим законодавчим актом у цій сфері став Закон України «Про запобігання захворюванню на синдром набутого імунodefіциту (СНІД) та соціальний захист населення» від 12 грудня 1991 року № 1972-XII [5]. У цьому документі викладені основні засади профілактики СНІДу в країні та визначена позиція держави щодо забезпечення прав ВІЛ-інфікованих громадян. Закон гарантував доступний та якісний медогляд, доступність засобів профілактики, втілення програм обміну шприців для наркозалежних, обов'язкове тестування донорської крові на ВІЛ, надання ВІЛ-інфікованим та членам їх сімей всіх видів медичної допомоги, профілактику зараження ВІЛ для професіоналів (лікарів, перукарів, хірургів, косметологів тощо).

У Законі передбачається створення окремого органу центральної виконавчої влади, відповідального за координацію та управління національної відповіді на епідемію ВІЛ, – Українського центру профілактики ВІЛ. Також вперше на теренах колишнього СРСР була скасована кримінальна відповідальність за гомосексуальні стосунки і були зроблені перші спроби врегулювати інші нагальні питання, зокрема нормативно-правове регулювання відповіді на ВІЛ та необхідність надання підтримки людям, які живуть з ВІЛ.

У Законі зазначається, що «розповсюдження СНІДу <...> створює загрозу особистій, громадській та державній безпеці» [5], і боротьба з цією інфекцією є одним з пріоритетних завдань держави, яка взяла на себе зобов'язання забезпечити доступність, якість, ефективність медичного огляду з метою виявлення ВІЛ-інфекції, забезпечення доступності для населення засобів профілактики, соціальний захист ВІЛ-інфікованих і хворих на СНІД, у тому числі щомісячну державну допомогу дітям, котрі інфіковані ВІЛ. Цей нормативно-правовий акт став першим політичним документом про участь держави у вирішенні проблем ВІЛ/СНІДу та першим кроком до визнання України суб'єктом міжнародної спільноти на шляху боротьби з глобальною епідемією [13].

Проте, незважаючи на цілий ряд надзвичайно важливих новацій, Закон 1991 року в значній мірі втілював авторитарний підхід, типовий для Радянського Союзу, та містив окремі неузгодженості і протиріччя. Тому в період, коли Україна не мала власного наукового і практичного досвіду щодо створення актуальних для країни напрямів законотворчості [2], вона взяла за основу досвід інших країн, які вже мали на той

час такий практичний досвід з 1983 року. Швеція (8 березня 1983 року), Австрія (16 березня 1983 року) і Франція (20 червня 1983 року) стали першими державами, уряди яких розробили та прийняли нормативно-правові документи щодо протидії епідемії ВІЛ/СНІДу [19]. Найбільший внесок у нормативно-правову творчість за період 1983–1992 роки зробила Франція (1983–1985 роки – 7; 1986–1988 роки – 29; 1989–1990 роки – 14; 1991–1992 роки – 16 документів). У період з 1983 по 1992 роки цими державами були створені основні напрями законодавчої бази боротьби з епідемією у міжнародному масштабі [20; 21].

З огляду на неузгодженості положень Закону 1991 року з моменту його прийняття розпочалися спроби гармонізувати українське законодавство відповідно до прийнятих міжнародних стандартів та політик. Україна приєдналась до багатьох глобальних ініціатив у сфері ВІЛ/СНІДу, зокрема у червні 2001 року під час спеціальної сесії Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй з ВІЛ/СНІД була підписана Декларація про відданість справі боротьби з ВІЛ/СНІД. Україна взяла на себе зобов'язання посилити боротьбу з епідемією, визначити завдання з фінансування цієї сфери та виробити спеціальну політику та програми.

Під час засідання Генеральної Асамблеї ООН у 2006 році була ухвалена Політична Декларація з ВІЛ/СНІД, яка зобов'язує всі країни-учасниці «докласти всіх необхідних зусиль задля досягнення цілей універсального доступу до програм профілактики, лікування, догляду та підтримки до 2010 року». Ці зобов'язання були відображені в розробленій «Дорожній Kartі щодо розширення універсального доступу до профілактики ВІЛ/СНІДу, лікування, догляду та підтримки в Україні до 2010 року». На жаль, слід зазначити, що багато цілей та завдань так і залишилося на папері.

З прийняттям Закону України «Про благодійництво та благодійні організації» від 16 вересня 1997 року № 531/97-ВР стало можливим створення перших неурядових громадських ВІЛ-сервісних організацій [4]. Залучення організацій громадянського суспільства відіграло важливу роль у зміщенні акценту політичного середовища України в бік більш прогресивного напрямку. Організації громадянського суспільства є основними організаціями, які підтримують впровадження замісної підтримуючої терапії та інші заходи зі зменшення шкоди, спрямовані на гру-

пи найвищого ризику. Уряд України став більш відкритим для співпраці з громадянським суспільством, про що свідчить включення Альянсу і Всеукраїнської мережі людей, які живуть з ВІЛ, як установ-співвиконавців до Загальнодержавної програми зі СНІДу від 2009 року.

Дослідження нормативно правової бази у сфері протидії ВІЛ/СНІДу підтверджують фрагментарність українського законодавства щодо захисту прав ВІЛ-позитивних осіб, несистемність правового поля у сфері охорони громадського здоров'я, а також наявність можливостей для умисного або неумисного порушення прав людей, яких торкнулась проблема ВІЛ [9; 12; 15]. Хоч законодавство України забороняє дискримінацію на підставі ВІЛ-статусу, захищає конфіденційність пацієнта та гарантує рівні права людям, які живуть з ВІЛ чи постраждали від ВІЛ, такий захист не охоплює деякі уразливі групи, а саме статевих партнерів – споживачів ін'єкційних наркотиків, бездоглядних дітей та інших, а правозахисних механізмів чи систем, що допомогли б таким категоріям населення користуватися своїми законними правами, не існує.

Також слід зауважити, що тоді, як є приклади успішної державно-громадської співпраці, відсутність ефективного координуючого органу національного рівня суттєво ускладнює можливості України щодо забезпечення ефективної інтегрованої національної протидії ВІЛ. Крім того, значних зусиль потребує зміцнення співпраці між міністерствами, підвищення ефективності регіональних координаційних рад та покращення комунікації й роботи з клієнтами у різних структурах сфери охорони здоров'я.

Також не отримало достатньої уваги в національних політиках і програмах у сфері ВІЛ питання гендерної рівності та насильство за гендерною ознакою, недостатньою є й спроможність урядових та громадських партнерів до недопущення й протидії насильству за гендерною ознакою. Надання комплексних послуг у сфері охорони здоров'я жертвам сексуального насильства не отримало детального викладу в законодавстві з питань ВІЛ, відсутні також клінічні протоколи й рекомендації щодо надання допомоги жертвам насильства за гендерною ознакою. Ці недоліки загострюються загальним браком обізнаності з гендерних питань і обмеженим розумінням як серед неурядових організацій, так і серед урядових структур того, як розробити програми, що враховували б гендерну специфіку.

У законодавчих і нормативних документах споживачі ін'єкційних наркотиків чітко визначені як одна із головних груп ризику, проте у наданні послуг не існує центрального органу, відповідального за організацію та виконання програм, орієнтованих на споживачів ін'єкційних наркотиків, включаючи догляд і підтримку для ВІЛ-позитивних споживачів ін'єкційних наркотиків. Дані щодо споживачів ін'єкційних наркотиків не визнані офіційно, тому не можуть офіційно використовуватись у ході планування та розподілу ресурсів. Крім того, останні зміни, внесені до нормативно-правових актів, що регулюють питання володіння чи зберігання наркотичних речовин, становлять загрозу зменшення ефективності програм обміну голочок і шприців.

Слід також зазначити, що законодавчій базі з питань замісної підтримувальної терапії бракує достатньої деталізації, включаючи протоколи про метадон у рідкій формі, а нормативно-правові акти різняться залежно від певного міністерства чи рівня, на якому вони видані. Послуги замісної підтримувальної терапії залишаються надзвичайно суперечливими в Україні як на політичному рівні, так і на рівні надання послуг, власне, й наявність таких послуг є неадекватною. Програми замісної підтримувальної терапії стикаються з неправомірними перешкодами та труднощами, які часто встановлюються місцевою владою чи правоохоронними органами. Глобальний Фонд з Боротьби зі СНІДом, туберкульозом та малярією й Агентство США з Міжнародного Розвитку залишаються єдиними джерелами фінансування замісної підтримувальної терапії, а значний бюрократичний тягар, що лягає на виконавців програм замісної підтримувальної терапії, робить такі програми досить непривабливими.

Крім того, щоб забезпечити доступ дітей до послуг у сфері протидії поширенню ВІЛ/СНІДу та гарантувати їх право на конфіденційність, інструкції та нормативно-правові акти щодо антиретровірусної терапії для дітей і підлітків у місцях тимчасового перебування потребують перегляду. Тоді як педіатри зі знанням англійської мови та доступом до Інтернету можуть звертатись до новітніх міжнародних рекомендацій щодо їх практики, численні лікарі без таких можливостей не мають змоги надавати послуги відповідно до міжнародних стандартів, поки діючі клінічні протоколи не пройшли оновлення.

Важливі прогалини залишаються у законодавчій та нормативній базі з питань соціального

захисту дітей і підлітків, особливо стосовно догляду дітей у спеціалізованих закладах. Діти, які живуть і працюють на вулиці, та «бездоглядні діти» не визначені як чітка категорія у законодавчій та нормативній базі, що ускладнює надання їм послуг. Крім того, у місцях тимчасового перебування не дозволяється надання медичної допомоги дітям, які не отримали офіційного визнання як «діти-сироти» чи «діти, позбавлені батьківського піклування». Припинення існування Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту та інших органів, що займалися виконанням програм соціального захисту, призвело до невизначеності щодо подальшої сфери відповідальності за такі програми.

Система ліцензування та акредитації закладів добровільного консультування й тестування на ВІЛ-інфекцію ще не запроваджена, що залишає неурядові організації, які надають такі послуги, уразливими до загрози закриття. Сьогоднішній юридичний статус мобільних клінік є невизначеним; нові нормативно-правові акти щодо надання послуг добровільного консультування й тестування на ВІЛ-інфекцію у мобільних клініках залишаються у формі проектів документів, подібно до інших двох ключових документів: новий протокол добровільного консультування й тестування на ВІЛ-інфекцію, який передбачає консультування та тестування з ініціативи медичного працівника, та наказ МОЗ України про забезпечення якості лабораторної діагностики.

Залишається поза сферою нормативно-правового регулювання і проблема з доступом до високоякісних та недорогих ліків. Наявна потреба в препаратах антиретровірусної терапії (далі – АРТ) не може бути забезпеченою через високу ціну медичних препаратів, а держава не скористалася всіма доступними можливостями щодо покращення доступу до високоякісних та недорогих генеричних препаратів. Розрахункові потреби в АРТ і відповідні цілі АРТ, викладені в Загальнодержавній програмі забезпечення профілактики ВІЛ-інфекції, лікування, догляду та підтримки ВІЛ-інфікованих і хворих на СНІД, були переглянуті, щоб відповідати оновленим стандартам і клінічним протоколам, які передбачають раннє включення пацієнтів для проходження АРТ. Централізовані закупівлі та системи управління поставками складають суттєві перепони у забезпеченні високоякісних і фінансово ефективних послуг у сфері ВІЛ. Викликає сильне занепокоєння те, що медичні препарати

залишаються надто дорогими, а наявні потреби в АРТ неможливо задовольнити без зниження вартості АРТ та вдосконалення процесу розподілу ліків.

Також значною проблемою є те, що програми боротьби з ВІЛ працюють як окремі вертикальні програми і в більшості випадків за умов нестачі дійсної координації, співпраці та інтеграції послуг. Це часто призводить до втрати пацієнтів та недостатньої якості послуг. Не існує також єдиного процесу реєстрації смертельних випадків серед пацієнтів із ко-інфекцією ВІЛ / туберкульоз, що призводить до очевидного зростання смертності від СНІД.

У січні 2011 року вступили в силу зміни до Закону України «Про протидію поширенню хвороб, зумовлених вірусом імунодефіциту людини, та правовий і соціальний захист людей, які живуть з ВІЛ» [6], який засновується на повазі до прав людини у сфері ВІЛ та СНІД, що є наріжним каменем національної відповіді на епідемію ВІЛ в Україні. Зміни, внесені у Закон у 2011 році, узгоджують українське законодавство в галузі ВІЛ/СНІДу з міжнародними стандартами громадського здоров'я, прийнятими практиками захисту соціальних та інших прав людини, а також істотно посилюють наявні програми та заходи, засновані на доказових даних та ефективні в багатьох країнах.

Цей Закон забезпечує державні гарантії щодо перелічених нижче ключових напрямів з метою зміцнення ефективної національної відповіді на епідемію ВІЛ/СНІДу в Україні:

- 1) послуги зі зниження шкоди, включаючи програми обміну голочок та шприців та замісної підтримуючої терапії для людей, які споживають ін'єкційні наркотики;
- 2) збереження конфіденційності ВІЛ-статусу для людей, які живуть з ВІЛ;
- 3) скасування обмежень на в'їзд, перебування та проживання в Україні для негромадян України, які живуть з ВІЛ;
- 4) пост-контактна профілактика для жертв сексуального насильства та надавачів послуг у сфері охорони здоров'я;
- 5) доступ до послуг, пов'язаних з ВІЛ, для підлітків незалежно від згоди батьків.

Зараз в Україні відбувається процес гармонізації та узгодження оновленого Закону України «Про запобігання захворюванню на синдром набутого імунодефіциту (СНІД) та соціальний захист населення» з іншими нормативно-правовими актами.

Також варто згадати про підписання в лютому 2011 року Угоди про рамкове партнерство між урядом США та Кабінетом Міністрів України, яке визначає декілька цільових напрямів, які потребують на національному рівні виконання заходів у відповідь на епідемію ВІЛ/СНІДу в Україні.

Останні два документи стали значними кроками до гармонізації української нормативно-правової бази щодо протидії ВІЛ/СНІДу в Україні та відкрили нові можливості для розробки нових механізмів впровадження та виконання нормативних актів щодо ВІЛ/СНІДу.

Висновки і пропозиції. Таким чином, можна зробити висновок, що сучасна українська нормативно-правова база державно-громадської співпраці у сфері протидії поширенню ВІЛ/СНІДу в Україні відповідає основоположним міжнародним принципам і стандартам та є досить розгалуженою. Проте дослідження показало й ряд недоліків у нормативно-правовому забезпеченні окресленої сфери, а саме фрагментарність українського законодавства щодо захисту прав ВІЛ-позитивних осіб, несистемність правового поля у сфері охорони громадського здоров'я, а також наявність можливостей для умисного або неумисного порушення прав людей, яких торкнулась проблема ВІЛ.

На сьогодні існує потреба в подальшому удосконаленні нормативно-правового забезпечення державно-громадської співпраці у сфері протидії поширенню ВІЛ/СНІДу в Україні, якісних змінах у змісті законодавчих актів, загостренні уваги на соціальній спрямованості та підвищенні відповідальності, поглибленні міжгалузевої взаємодії, розширенні співпраці з організаціями громадянського суспільства і міжнародною спільнотою.

Перспективи подальших наукових досліджень в цьому напрямі пов'язані з подальшою класифікацією, періодизацією та систематизацією національної нормативно-правової бази з метою її подальшого розвитку.

Список використаної літератури:

1. Бордуніс Т. Судові прецеденти захисту прав людей, які живуть із ВІЛ/СНІДом / Т. Бордуніс // Виклик та подолання: ВІЛ/СНІД та права людини в Україні. – К., 2008. – С. 142.
2. Національна стратегія адвокації, комунікації та соціальної мобілізації для підтримки розробки та реалізації програм та заходів з подолання епідемії ВІЛ/СНІД в Україні на 2013–2017 роки, обговорена на загальних зборах ВБФ «Коаліція ВІЛ-сервісних організацій» 12–13 липня 2012 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.hiv.org.ua/.../Стратегія%20АКСМ_ВІЛ_23_07_2012_Кестер.doc.
3. Національна стратегія тристороннього співробітництва з протидії ВІЛ/СНІДу у сфері праці на 20120–2017 роки // Головна медична сестра . – 2013. – № 10. – С. 29–42.
4. Про благодійництво та благодійні організації : Закон України від 16 вересня 1997 року № 531/97-ВР // ВВР. – 1997. – № 46. – С. 292.
5. Про запобігання захворюванню на синдром набутого імунodefіциту (СНІД) та соціальний захист населення : Закон України від 12 грудня 1991 року № 1972-XII.
6. Про запобігання захворюванню на синдром набутого імунodefіциту (СНІД) та соціальний захист населення : Закон України від 23 грудня 2010 року № 2861-VI.
7. Про протидію поширенню хвороб, зумовлених вірусом імунodefіциту людини (ВІЛ), та правовий і соціальний захист людей, які живуть з ВІЛ : Закон України від 12 грудня 1991 року № 1972-XII. Редакція від 5 грудня 2012 року, підстава № 5460-17 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/5460-17>.
8. Про затвердження Загальнодержавної цільової соціальної програми протидії ВІЛ-інфекції / СНІДу на 2014–2018 роки : Закон України від 20 жовтня 2014 року № 1708-VII // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 2014. – № 48. – Ст. 2055.
9. Риторика та ризик. Порушення прав людини перешкоджає боротьбі України з ВІЛ/СНІДом // Звіт організації «Нагляд за правами людини» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.hi-w.org/ukrainian/docs/2006/03/02/ukrain12735.htm>.
10. Рудий В. Законодавство України у сфері боротьби з ВІЛ/СНІДом: Сучасний стан і шляхи вдосконалення / В. Рудий. – К. : Сфера, 2004. – 187 с.
11. Сафін О. Актуальні проблеми реформування законодавства про ВІЛ і наркотики / О. Сафін // Практична психологія та соціальна робота. – 2007. – № 1. – С. 15.
12. Семигіна Т. Політика протидії епідемії ВІЛ/СНІДу в Україні: роль міжнародної допомоги: за матеріалами дослідження глобальних ініціатив у сфері ВІЛ/СНІДу в Україні / Т. Семигіна. – К. : Агентство Україна, 2009. – 144 с.
13. Семигіна Т. Політико-правові засади протидії соціально небезпечним хворобам / Т. Семигіна // Гілея: Науковий вісник : збірник наукових праць. – Вип. 36. – К., 2010. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/Portal/Soc_gum/Gileya/2010_36/Gileya36/P19_doc.pdf.

14. Сенюта І. Міжнародно-правові стандарти у сфері охорони здоров'я / І. Сенюта // Вісник Львів. ун-ту: Серія юридична. – 2004. – Вип. 40. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http://www.LawSchool.lviv.ua/\(5\)](http://www.LawSchool.lviv.ua/(5)).
 15. Скала П. Юридичні підстави для впровадження замісної терапії в Україні та шляхи вдосконалення чинної нормативної бази / П. Скала. – К., 2005. – 90 с.
 16. Тараханіч О. Правові основи діяльності системи охорони здоров'я України / О. Тараханіч, Я. Радиш // Вісник УАДУ. – 2002. – № 2. – С. 191–199.
 17. Толопило А. Соціально-правовая підтримка наркозависимых и ВИЧ-позитивных лиц / А. Толопило – Одесса, 2003. – 264 с.
 18. Хожило І. Державна політика України у сфері профілактики ВІЛ/СНІДу: етапи формування, становлення та розвитку / І. Хожило // Держава та регіони. Серія: Державне управління. – 2007. – № 4. – С. 210–214.
 19. Якобчук А. Періодизація національної нормативно-правової бази з питань протидії ВІЛ/СНІДу / А. Якобчук // Вісник соціальної гігієни та організації охорони здоров'я України. – 2013. – № 1. – С. 35–37.
 20. AIDS, HIV, and Health Care Workers: Some International Legislative. Legislative Perspectives / Fluss, Sev S., Zeegers, Dineke. 1989. 48. Ђ. 77 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://heinonline.org/HOL/LandingPage?collection=journals&handle=hein.journals/mlr48&div=11&id=&page>.
 21. Regulations № 6 // National Board of Health and Welfare International Digest of Health Legislation. – 1983. – Vol. 34(4). – P. 748.
-

Лучинская О. В. Нормативно-правовое обеспечение государственно-общественного сотрудничества в сфере противодействия распространению ВИЧ/СПИДа в Украине

В статье проведен анализ действующего национального законодательства за весь период существования эпидемии ВИЧ/СПИДа в Украине. Проанализированы особенности нормативно-правового обеспечения государственно-общественного сотрудничества в этой сфере и существующие проблемы в законодательстве. Предложены пути совершенствования нормативно-правовой базы государственно-общественного сотрудничества в сфере противодействия распространению ВИЧ/СПИДа.

Ключевые слова: *нормативно-правовая база, государственно-общественное сотрудничество, ВИЧ/СПИД.*

Luchynska O. V. Regulatory support for state and public cooperation in the sphere of combating the spread of HIV/AIDS in Ukraine

The article provides an analysis of national legislation for the entire period of the HIV/AIDS epidemic in Ukraine. The features of the normatively-legal support state-public cooperation in this area and the existing problems in the legislation. Ways of improving the regulatory-legal framework of state-public cooperation in combating the spread of HIV/AIDS.

Key words: *normatively-legal base, state-public cooperation, HIV/AIDS.*